

## **PARTICIPATIE - 1 STERKSEL: OP WEG NAAR EEN NIEUWE HEERLIJKHEID**

**door: Frank van den Dungen**

Sterksel was ooit eens een heerlijkheid. Dat betekende dat een 'heer' het gebied in leen had van een koning, graaf of hertog. Een leenheer hoefde niet per sé eigenaar te zijn van alle gronden in het gebied, maar had wél de zeggenschap over het hele gebied. Die zeggenschap was vastgelegd in een hele reeks rechten en plichten. De heerlijkheden werden eeuwen geleden opgeheven. Vrijwel alle rechten en plichten gingen over naar het rijk, de provincie, de waterschappen en de gemeenten. Daar werden ze vervolgens vastgelegd in wetten, regels en verordeningen. Met daarbij een bataljon ambtenaren om het systeem te onderhouden en de inwoners de weg in te wijzen.

### **Wildgroei**

Het systeem van regels en regeltjes groeide in de loop der jaren uit tot een ondoordringbare jungle. Het bataljon ambtenaren werd een klein legertje, dat bovendien zelf steeds meer regelend ging optreden. En vandaag de dag heb je, als je iets wilt of juist niet wilt, een advocaat nodig om je weg door de jungle te hakken. Het besef groeide dat ons maatschappelijk systeem niet alleen onbegaanbaar, maar ook onbetaalbaar was geworden. Om de kosten van deze wildgroei in te dammen, begon de overheid eerst te bezuinigen. Daarna werden overheidstaken afgestoten. Niet teruggegeven aan de inwoners, maar verkocht aan marktpartijen. Die zouden effectiever en efficiënter werken. Maar er bleken ook forse haken en ogen te zitten aan deze privatisering. Als alternatief voor de liberale marktwerking, ontstond het idee van een participatiesamenleving.

### **Lager in de samenleving**

De verantwoordelijkheid voor de samenleving werd lager in de samenleving gelegd. Zo zijn er al veel taken overgedragen aan de gemeenten. Tegelijk groeide het besef dat inwoners zelf ook iets zinnigs in te brengen hadden. En zo ontstond de inspraak. En het werd géén succes. Want je kreeg zeggenschap aan de achterkant, als alles eigenlijk al topdown geregeld was.

### **Nieuwe kansen met de Omgevingswet**

Maar nu komt er een nieuwe Omgevingswet. Die gaat als een hakselaar door het oerwoud van alle wetten en regeltjes. Want het moet eenvoudiger en sneller kunnen. Dus inwoners krijgen meer in de pap te brokkelen. Dat heet participatie. Zeggenschap aan de voorkant. Over de richting en de koers. Over criteria, waarden en normen daarbij. Die zeggenschap gaat geregeld worden in de Omgevingsvisie. Iedere gemeente moet zo'n visie opstellen om een begin te maken met de invoering van de Omgevingswet. In die visie wordt ook vastgelegd hoe de participatie hier straks in de praktijk gaat werken.

### **Kleine stapjes**

Bij het opstellen van die nieuwe Omgevingsvisie heeft onze gemeente al kleine stapjes gezet richting participatie. Kleine stapjes, want Heeze-Leende is geen haantje-de-voorste. Maar uiteindelijk zullen dat ook hier grotere stappen worden. En dan worden we weer een beetje een nieuwe heerlijkheid. Met eigen rechten en plichten. Voor Sterksel gaat daar ook de dorpsraad een rol in spelen. We komen er binnenkort op terug. In Participatie-2.